

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának alumni kiadványa**

2010

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság
2006/4/V/4. számú határozatával a jogászképzések
párhuzamos akkreditációs vizsgálata és a „Kiválósági hely” címre
beadott pályázatok alapján a

**Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának**

a jogász képzésben
nyújtott kiemelkedő teljesítményéért
2011. június 30-ig

Kiválósági hely

címet adományozott.

Budapest, 2006. április 28.

Fésüs László
a MAB elnöke

Felelős kiadó: Dr. Szabó Imre
az SZTE ÁJTK dékánja

Felelős szerkesztő: Dr. Balogh Elemér
baloghe@juris.u-szeged.hu
<http://www.juris.u-szeged.hu>

Nyomdai munkák: „Norma” Nyomdász Kft.
Hódmezővásárhely

Összefoglalásként elmondható, hogy rendkívül eredményes napot tudhattak maguk mögött a konferencia résztvevői. A különböző témákból újdonsággal szolgáló és igen magas színvonalú előadások összességükben egy egységes képet nyújtottak a legfontosabb változásokról, problémás kérdésekről, amely

kiváló alapul szolgál a szakemberek számára a Lisszaboni Szerződéssel kapcsolatos együttgondolkodás, és újabb kérdések felvetése irányába.

Dr. Váradi Szilvia
egyetemi tanársegéd

Multidiszciplináris doktorandusz konferencia

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskolája és a Bölcsészettudományi Kar Irodalomtudományi Doktori Iskolája 2010. november 4–5-én interdiszciplináris doktorandusz konferenciát (Jog és Irodalom, Recht und Literatur – Droit et Litterature) szervezett a Szegedi Akadémiai Bizottság és a TÁMOP-4.2.3-08/1-2009-0015 pályázat támogatásával. A konferencia nemzetközi jellegét erősítette, hogy három külföldi professzor tartott plenáris előadást.

Az alábbi meghívott külföldi professzorok tartottak plenáris előadást. *Prof. Dr. Dr. h. c. Dietmar Goltschnigg* (Karl-Franzens-Universität Graz): „Karl Kraus als Jurist in »Sittlichkeit und Kriminalität«” címen tartott előadást, amelyben kiemelte, hogy Kraus támadást intézett az osztrák bírósági gyakorlat és a sajtó bírósági tudósításai ellen. Kraus a pornográfia, a prostitúció, a kerítés, a házasságtörés, a homoszexualitás és a terhesség-megszakítás teljes büntetlenségét akarta elérni, megelőzve ezzel saját korának nézeteit. *Prof. Dr.*

Az előadói pulpitus: Dr. Dietmar Goltschnigg, Dr. Nagy Ferenc és dr. Ambrus István

Dr. h. c. Végb Zoltán (Universität Salzburg): „Freiheit der Kunst und Zensur” című előadásának egyik legérdekesebb része az *Index librorum prohibitorum*-ról szólt. A tiltott könyvek jegyzéke azon művek listáját tartalmazta, amelynek olvasását a katolikus egyház azért tiltotta, hogy megakadályozza a teológiai nem támogatható könyvek olvasását. Prof. Dr. Catherine Volpilhac-Auger (École Normale Supérieure de Lyon, présidente de la Société Montesquieu) „L’esclavage: une question brûlante au temps des Lumières” címmel tartott előadást. A francia professzorasszony a rabszolgaságról, mint a felvilágosodás egyik legjelentősebb problémájáról beszélt Montesquieu: „A törvények szelleméről” című műve alapján.

Az előadók tematikusan felépített *workshop*-ok keretében tartották meg előadásukat a konferencia két napján, több mint 150 érdeklődő számára. A prezentációkat alapvetően egy irodalmi mű kapcsán kellett ismertetni. Az első *workshop* keretében Friedrich Dürrenmatt: „A bíró és a hóhér” és Albert Camus: „Gondolatok a halálbüntetésről”, a másodikban Eötvös József: „A falu jegyzője” és Mikszáth Kálmán: „Különös házasság”, a harmadikban Charles Luis Secondat de Montesquieu: „A törvények szelleméről” és Cesare Beccaria: „A bűnökről és büntetésekről”, a negyedikben pedig Szophoklész: „Antigoné” és William Shakespeare: „A velencei kalmár” című műve került feldolgozásra.

Az első *workshop* („Büntetőjogi témák a világirodalom remekeiben”) előadói: dr. Bakos Eszter PhD hallgató, dr. Szalai Anikó és dr. Ambrus István egyetemi tanárségedek; a szekcióelnök Dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár volt (mindannyian a jogi karról). Bakos Eszter „Az élethez

való jog kontra az élettől való megfosztás »joga«” címen tartott előadást, amelynek keretében a halálbüntetés létjogosultságát vizsgálta, külön kitérve az emberi élethez és méltósághoz való jogra. Szalai Anikó is hasonló témában készítette el előadását „Camus: Gondolatok a halálbüntetésről – nemzetközi színezettel” címen. Ebben kiemelte az 1948. évi Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát. Véleménye szerint az államoknak a halálbüntetéshez való hozzáállása tükrözi az emberi jogokhoz való viszonyukat. Ambrus István „A bíró és a hóhér – avagy a Jó és a Rossz apokaliptikus küzdelmének bemutatása a büntetőjog szemüvegén keresztül” című előadásában a magyar és a német büntető anyagi és eljárási jog rendszerét elemezte, kitérve az elkövetői kategóriákra, a műben szereplő bűncselekmények különös részi minősítésére, az egység-többségtani problémára és a nyomozás során felmerült eljárásjogi és kriminalisztikai kérdésekre.

A második *workshop* („Jogtörténet a magyar irodalomban I.”) előadói: Dr. Varga Norbert egyetemi adjunktus és dr. Nacsá Mónika PhD hallgató (mindketten a jogi karról). A szekcióelnök Dr. Penke Olga egyetemi tanár (szegedi bölcsészkar, Romanisztika Intézet, Francia Nyelvi és Irodalmi Tanszék) volt. Varga Norbert előadásában a vármegyei közigazgatás átalakítását mutatta be, amelynek címe: „A nemesi vármegyerendszer bírálata a reformkorban Eötvös József: A falu jegyzője című műve alapján”. Külön kiemelésre kerültek Eötvös József reformnézetei, amelyeket az egyik főhős, Tengelyi Jónás jellemábrázolásán keresztül mutatott be az előadó. Eötvös reformtörekvései még „A XIX. század uralkodó eszméi”-ben is megjelentek, különösen akkor, amikor

az önkormányzatokról és a *vis inertiae* jogáról értekezik. *Nacsá Mónika* előadásában („A falu jegyzője a jog és az erkölcs tükrében”) a vármegyerendszer elavultságát ismertette, hangsúlyozva a választási eljárások korrupciós jellegét. Az előadó kiemelte, hogy nagy jelentősége lett volna, ha az országgyűlés elfogadja a megyei kihágásokról szóló törvényjavaslatot, amelyet szemléletes példákkal támasztott alá.

A „Jogtörténet a magyar irodalomban II.” előadói: *dr. Kasza Péter Ferenc* tudományos munkatárs, *dr. Bezdán Anikó* és *dr. Hegyes Péter* egyetemi tanársegédek. A szekcióelnök: *Dr. Homoki-Nagy Mária* egyetemi tanár volt (mindannyian a jogi karról). *Kasza Péter* előadásában („A falu jegyzője – Ami a regényből kimaradt”) bemutatta a nemesi vármegye egyik legfontosabb tisztviselőjének, a jegyzőnek feladatkörét, külön kitérve arra, hogy kimutatható-e valami kontinuitás a másfél évszázaddal korábbi és a mai jegyzői tisztség között. Mikszáth Kálmán művéhez kapcsolódott *Bezdán Anikó* előadása, aki részletesen ismertette a mű eseménytörténetét, amelyet

követően *Hegyes Péter* elemezte az erdőgazdálkodással kapcsolatos tulajdon- és birtokviszonyokat a rendi időszakban. Előadásuk címe: „Az erdőbirtoklás- és használat jogviszonyai a feudális kor végén – Jogtörténeti kitekintés Mikszáth Kálmán Különös házasság című regénye alapján”.

A harmadik workshop („Felvilágosult törvényhozás, felvilágosult irodalom”) előadói: *Dr. Madarász Imre* egyetemi tanár (DE BTK), *dr. Majsa Dóra* egyetemi gyakornok, *dr. Kruzsliz Péter* tudományos segédmunkatárs és *dr. Csatlós Erzsébet* PhD hallgató (mindhárman a szegedi jogi karról), *Dr. Kovács Eszter* és *Dr. Labádi Gergely* egyetemi adjunktus (utóbbiak a szegedi bölcsész-karról). A szekcióelnöki teendőket *Dr. Balogh Elemér* egyetemi tanár (SZTE jogi kar) látta el. A Debreceni Egyetem professzora, *Madarász József* rendkívül érdekes, jogtörténeti relevanciával bíró előadást („Cesare Beccaria és a társadalmi szerződés felvilágosodáskori elmélete”) tartott Cesare Beccaria „*Dei delitti e delle pene*” című művéről, kiemelve a halálbüntetés és a társadalmi szerződés

Feszült érdeklődés az arcokon...

tudományos megítélését. *Majsa Dóra* előadásában („Szabadság, egyenlőség, testvériség, avagy az emberi jogok generációinak megjelenése a »Törvények szelleméről« című műben”) azt vizsgálta, hogy a francia forradalom jelszavai, miként jelentek meg Montesquieu művében, Karl Vasak elméleti alaptételéből kiindulva. Az előadó figyelmet fordított az alapjogok kialakulására. *Kruzslicz Péter* szintén Montesquieu művét dolgozta fel. Előadásában („Felvilágosult hatalomgyakorlás az egységesülő Európában”) bemutatta a szerzőnek a hatalommegosztásról vallott nézeteit, amelyeket megpróbált átültetni az Európai Unió hatalomgyakorlási modelljére. A Montesquieu művével kapcsolatos előadássorozatot *Csatlós Erzsébet* zárta „Az Európai Unió a hatalommegosztás elméletének tükrében” című referátumával. Az előadó alapvetően az Európai Unió intézményrendszerének bemutatásán keresztül ismertette a szuverenitás gyakorlati megvalósulását.

A felvilágosodás korának egy igen jelentős problémáját elemezte *Kovács Eszter*, aki előadásában („Felvilágosult törvényhozás: a hatalom átruházása Diderot Katalin cárnőhöz írott műveiben”) kitért Diderot írásaira, amelyben a szerző a kor fontosabb problémáit villantotta fel. A felvilágosodás korának egyik legjelentősebb eseményének, a jakobinus pernek jogi és irodalmi vonatkozásait elemezte *Labádi Gergely*. Előadásának címe: „Jog és/vagy irodalom a jakobinus perben”.

A negyedik *workshop* („Jog és erkölcs konfliktusa az irodalom tükrében”) előadói: *Dr. Görög Márta* egyetemi docens, *dr. Pozsonyi Norbert* egyetemi tanársegéd, *dr. Kaprinay Zsófia* és *dr. Soós Andrea* PhD hallgatók (mindannyian a szegedi jogi karról). Szekcióelnök: *Dr. Pál József*

egyetemi tanár (szegedi bölcsészkar, Romanisztika Intézet, Olasz Nyelvi és Irodalmi Tanszék). *Görög Márta* előadásában („Antigoné, mint a személyiségi jogi kérdések keresztmetszete”) a személyiségi jog egyes kérdéseit boncolgatta, külön figyelmet szentelve a kegyeleti jog érvényesülésének. Véleménye szerint a személyiségi érték nem szűnik meg a halál után, „az elhunyt ember személyisége az igazán erkölcsi személy”. *Pozsonyi Norbert* szintén Szophoklész drámáját dolgozta fel. Az előadó által rekonstruált jogforrások exegézisén keresztül kerültek bemutatásra a kapcsolódó római jogi szabályok. Előadásának címe: „Szophoklész: Antigoné című drámája jogászai szemmel”. *Kaprinay Zsófia* zárta előadásával („A jog és az erkölcs konfliktusa az irodalom tükrében”) a tragédia jogi elemzését, amelyben kiemelte, hogy a műben bizonyítást nyer, hogy a jog nem létezhet erkölcs nélkül, mert egyébként az ember alkotta törvény elbukik. A tudományos ülés *Soós Andrea* előadásával („Feketelista a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról”) fejeződött be, amelyben nem egyszerűen a mű elemzésére került sor, hanem a morál és a jog közötti összefüggésen keresztül ismertette, a műből vett példák alapján az üzleti tisztesség (mai szóhasználattal „fekete- és fehérlista”) fogalmát.

A konferenciát *Dr. Jakab Éva* és *Dr. Pál József* professzorok értékelő beszéde zárta. A doktori iskolák elnökei kiemelték, hogy továbbra is ápolni kívánják a két doktori műhely szakmai kapcsolatát, és tervezik egy konferenciasorozat elindítását. Az előadások nyomtatott formában is megjelennek a Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára c. sorozatban.

Dr. Varga Norbert
egyetemi adjunktus